زنجیرەی گەنجینەی گەوهەر

(١)

٧٥ پرسیار دەربارەی قورئانی پیرۆز

ئامادەکردنی
عبدالرحمن نجم‌الدین طه

١٤١٧ک/١٩٩٧ز

بسم اللـه الرحمن الرحيم

پرسیارەكان

١ لەسـەرەتای سـورەتێكدا (بسـم اللـه الرحمـن الرحيـم)نیـیـە، لەسورەتێكی تردا دوو (بسم اللـه ....)ی تیایە، ئـەو دوو سـورەتە ناویان چی‌یە؟

كام سورەت لەگشت ئایەتەكانیدا ناوی پیرۆزی(الله) هەیە؟

٣ چەند پێغەمبەر لەقورئانی پیرۆزدا ناویان هاتووە؟

٤ دوو ئایەت لەقورئاندا لەهەردوو سەرەوە دەخوێندرێنەوە،كامانەن؟

٥ ئەو كتێبە ئاسمانیانەی لە قورئاندا ناویان هاتووە، كامانەن؟

٦ ئایـەتی ﴿ويطعمون الطعـام على حبـه مسكينا ويتيمـا وأسـيرا... الآيـة﴾ لەبارەی كێوە هاتوەتە خوارەوە؟

٧ وشەی (الساعة) لە قورئاندا بەمانای چی‌هاتووە؟

٨ چ سـورەتێك دوو سوجدەی (تلاوة)ی تیایە؟

بەپێی رادەی هێواشـی و پەلـەیی لـە خوێندنـەوەدا، چـەند جـۆر خوێندنەوەی قورئان هەیە؟

ئەو مزگەوتانەی لە قورئاندا ناویان هاتووە كامانەن؟

١١ ئـەو سـورەتە كـامـیە گشـت ئـایەتەكانی بـەپیتی (ن) كۆتایی هاتووە؟

١٢ چەند جار ناوی پیرۆزی (محمد) لەقورئاندا هاتووە؟

١٣ سـورەتی (بني النضير) كام سورەتەیە؟

درێژترین ئایەتی قورئان كامەیە؟

ε درێژترین سورەتی قورئان و كورت ترین سورەتی كامانەن؟

وەڵامەکان

و١/ سورەتی (التوبة) یا (البراءة) (بسم الله....) تیانییە، لە سورەتی (النمل) یشدا دوو دانە هەیە.

و٢/ سورەتی (المجادلة).

و٣/ بیست و پێنج پێغەمبەر.

و٤/ یەکەم : ربك فكبر (المدثر/٣).

دووەم : كل في فلك..(الانبياء/٣٣).

و٥/ القرآن، التوراة، الزبور، الانجيل، صحف ابراهيم.

و٦/ عەلی کوڕی ابوطالب و فاطمەی خێزانی- خوایان لێ رازی بێت-

و٧/ بەدوو مانا: ١/ رۆژی قیامەت ٢/کاتێکی کەم لە زەمان.

و٨/ بەپێی رای ئیمامی شافیعی : سورەتی (الحج) ئایەتی (١٨)و(٧٧).

و٩/سێ جۆر (الترتيل) لەسەرخۆ، (التدوير) مام ناوەندی، (التحدير) بەپەلە.

و١٠/ المسجد الحرام، المسجد الاقصى، المسجد الضرار.

و١١/ سورەتی (الناس).

و١٢/ چوار جار.

و١٣/ سورەتی (الحشر)ە.

و١٤/ ئایەتی ٢٨٢-سورەتی البقرة: يايها الذين آمنوا اذا تداينتم...الآية.

و١٥/ درێژترین سورەت : (البقرة) و کورترین سورەت (الكوثر)ە.

وەلامەکان

و١/ سورەتی (التوبة) یا (البراءة) (بسم اللـه....) تیانیيە، لە سورەتی (النمل) یشدا دوو دانە هەیە.

و٢/ سورەتی (المجادلة).

و٣/ بیست و پێنج پێغەمبەر.

و٤/ یەکەم : ربک فکبر (المدثر/٣).

دووەم : کل في فلك.. (الانبیاء/٣٣).

و٥/ القرآن، التوراة، الزبور، الانجیل، صحف ابراهیم.

و٦/ عەلی کوڕی ابوطالب و فاطمەی خێزانی- خوایان لێ رازی بێت-

و٧/ بەدوو مانا: ١/ رۆژی قیامەت ٢/کاتێکی کەم لە زەمان.

و٨/ بەپێی رای ئیمامی شافیعی : سورەتی (الحج) ئایەتی (١٨)و(٧٧).

و٩/سێ جۆر : (الترتیل) لەسەرخۆ، (التدویر) مام ناوەندی، (التحدیر) بەپەلە.

و١٠/ المسجد الحرام، المسجد الاقصی، المسجد الضرار.

و١١/ سورەتی (الناس).

و١٢/ چوار جار.

و١٣/ سورەتی (الحشر)ە.

و١٤ ئایەتی ٢٨٢-سورەتی البقرة: یاایها الذین آمنوا اذا تداینتم...الآیة.

و١٥/ درێژترین سورەت : (البقرة) و کورترین سورەت (الکوثر)ە.

قورئانی پیرۆز بەچەند قۆناغێک هاتوەتە خوارەوە، ئەو قۆناغانە کامانەن؟

١٧/ ناوی کام لە رۆژەکانی هەفتە لە قورئاندا هاتووە؟

١٨ یەکەم سورەت کە لەشاری مەدینەدا هاتوەتە خوارەوە، کامەیە؟

وشەی (كلا) لەچەند جوزئی قورئاندا هاتووە؟

کام سورەت لەدوای سورەتی (الفاتحة)وە هاتوەتە خوارەوە؟

٢١ هاوەڵێکی پێغەمبەر(ﷺ) لە قورئاندا ناوی هاتووە، ئەو هاوەڵە بەرێزە کێیە؟

٢٢/ درێژ ترین وشە لە قورئاندا کامەیە؟

٢٣/ کام سورەت گشت ئایەتەکانی بەپیتی (ر) کۆتایی هاتووە؟

٢٤/ کام خەلیفە راشدە بوو، بۆ یەکەمین جار قورئانی پیرۆزی کۆکردەوە؟

٢٥ ئەو سورەتانەی بە (قل) دەست پێ دەکەن، ناویان چییە؟

٢٦/ چەند سوجدەی (التلاوة) لەسەرجەم قورئاندا هەیە؟

٢٧ مەبەست لەوشەی (الثقلين) لەسورەتی (الرحمن)دا چییە؟

٢٨/ یەکەم ئایەتی قورئانی پیرۆز و دوائایەتی کەهاتونەتە خوارەوە، کامانەن؟

٢٩/ خوێندنەوەی قورئانی پیرۆز بەپێی زانستی چاک خوێندنەوە (تەجوید) حوکمی چۆنە؟

٣ کێ ئایەت و سورەتەکانی قورئانی بەم شێوەی کە ئێستا هەیە، تەرتیب کردووە؟

و١٦/ بەسێ قۆناغ هاتۆتە خوارەوە:
١/هاتنە خوارەوە بۆ (لوح المحفوظ)٢/ لە (لوح المحفوظ)ەوە بۆ (بيت العزة) لە ئاسمانی دنیادا ٣/لە (بيت العزة)ەوە بۆ پێغەمبەر (ﷺ)
و١٧/ (الجمعة) و (السبت).
و١٨/ سورەتی (البقرة)یە.
و١٩/ تەنها لە پانزدە جوزئی دواییدا، واتە لە جوزئی (١٦تا ٣٠)
و٢٠/ سورەتی (المسد).
و٢١/ (زەیدی کوڕی حارثة)یە -خوای لێ رازی بێت-.
و٢٢/ ووشەی (فاسقیناکموه) لە (الحجر/٢٢).
و٢٣/ سورەتی : القمر، القدر، العصر، الكوثر.
و٢٤/ ئەبو بەکری صدیق -خوای لێ رازی بێت-.
و٢٥/ پێنج سورەت: الجن، الكافرون، الاخلاص، الفلق، الناس.
و٢٦/بەڕای ئیمامی شافیعیو ئیمامی حەنبەلی: چواردە سوجدەیە.
و٢٧/ مەبەست (ئادەمیزاد)و (جنۆکە)یە.
و٢٨/ بەپێی راست ترین ڕا: یەکەم ئایەت : (اقرأ باسم ربك الذي خلق.. تا ..مالم يعلم)ە(العلق/١-٥)، دوا ئایەتیش: (اليوم اكملت لكم دينكم.. تا دەگاتە... الاسلام ديناً)(المائدة/٣).
و٢٩/ فەرزی (عەین)ە، واتە هەرکەس بەتەجویدەوە قورئان نەخوێنێتەوە گوناهبار دەبێت.
و٣٠/ خودی پێغەمبەری خوا (ﷺ).

٣١/ گەورەترین ژمارە کە لەقورئاندا هاتووە، چەندە؟
٣٢/ کێ بۆ یەکەمین جار نوقتەی بۆ پیتەکانی قورئان دانا؟
٣٣/ لە قورئاندا چەند سوجدەی شوکر هەیە؟
٣٤/ کام ئایەت ئاماژە بۆ ئەوە دەکات کە خۆر وەستاو نییە؟
٣٥/ مەبەست لە (المغضوب علیهم) و(الضالین) لە سورەتی (الفاتحة)دا کێیە؟
٣٦/ سورەتێک لە قورئاندا ناوی یەکێک لە پێنج پایەکانی ئیسلامی لێ نراوە، کامەیە؟
٣٧/ قورئان بەچەند شێوازێک (تحدی) دەکات کەکەس بتوانێت وەکو قورئان دابنێ، ئەو شێوازانە چین؟
٣٨/ لە ئایەتێکدا شەش (مەدد) زۆر لەنزیکی یەکەوە هاتوون.. ئایەتەکە کامەیە؟
٣٩/ سورەتی (عبس) لەبارەی دڵشکاوی هاوەڵێکی پێغەمبەرﷺ هاتە خوارەوە، ئەو هاوەڵە ناوی چییە؟
٤٠/ گەورەترین جیاوازی لەنێوان (قورئان) و(حەدیسی قودسی)دا چییە؟
٤١/ یەکێک لە سورەتەکانی قورئان بەناوی ئافرەتێکەوە ناونراوە، کام سورەتەیە؟
٤٢/ سوننەتە لەوەڵامی ﴿الیس الله باحکم الحاکمین ؟﴾دا بڵێی چی؟
٤٣/ ئەو ئایەتە پیرۆزە کامەیە کەهەر (٢٨) پیتە هجائییەکان)ی زمانی عەرەبی تیادایە؟
کام سورەت لە پێش سورەتی (الفاتحة)دا هاتوەتە خوارەوە؟
٤٤ قورئان چەند سورەتەو، بەماوەی چەند ساڵ هاتوەتە خوارەوە؟

٣١/ صەد هەزارە. (وأرسلناه الى مئة الف أو يزيدون) "الصافات/١٤٧"

٣٢/ بەشێوەی تاکە کەسی: (أبو الأسود الدؤلي)بوو، بەشێوەی ڕەسمیش بە فەرمانی خەلیفە (عبدالملکی کوڕی مەروان)و سەرپەرشتی (حەججاج) ئەنجامدرا.

٣٣/ بەرای ئیمامی شافیعی: یەک سوجدەیەو ئایەتی(ص-٢٤)ە.

٣٤/ ئایەتی: والشمس تجری لمستقر لها.... الآية.(يس/٣٨).

٣٥/ (المغضوب عليهم): جولەکەکانە، (الضالين): دیانەکانە.

٣٦/ سورەتی (الحج)ە.

٣٧/ سێ شێوازن: ١-بمثل هذا القرآن ٢- بعشر سور مثله ٣-بسورة من مثله.

٣٨/ مذبذبين بين ذلك لآ الىٰ هؤلآء ولآ الىٰ هؤلآء... (النساء/١٤٣).

٣٩/ حەزرەتی عبدالله ی کوڕی ام مکتوم- خوای لێ رازی بێت-.

٤٠/ دەق و مانای قورئان، هەردووکی لەلایەنی خواوەیە، بەلام حەدیسی قودسی: تەنها ماناکەی لەلایەن خواوەیەو دەقەکەی هی پێغەمبەرە(ﷺ).

٤١/ سورەتی (مريم)ە

٤٢/ سوننەتە بڵێی: (بلى، وأنا على ذلك من الشاهدين).

٤٣/ ئایەتی (محمد رسول الله والذين معه اشداء على الكفار رحماء بينهم...الاية)(الفتح/٢٩).

٤٤/ سورەتی (المدثر).

٤٥/(١١٤)سورەتەو بەپێی ڕاسترین را: بە٢٣ساڵ هاتۆتە خوارەوە.

٤٦/ عومەری کوڕی خەططاب(ﷺ)چ سورەتێکی خوێندەوە موسڵمان بوو؟
٤٧/ کێیە لە قورئاندا خوای گەورە خۆی ناوی ناوە؟
٤٨/ سەرەتای سورەتی(البقرة)باسی سێ تاقم دەکات ئەوتاقمانە کێن؟
٤٩/ کراسەکەی (یوسف)سێ جار ڕۆڵی شایەتی بینیوە، باسیان بکە؟
٥٠/ ئەو قورئانەی ئەبوبەکری صدیق (خوای لێ ڕازی بێت) کۆی کردەوە، دوای خۆی لای کێ هەڵگیرا؟
٥١/ چ ئایەتێک ئاماژە دەکات بۆ بەردەوام فراوان بوونی گەردوون؟
٥٢/ ناوی ذاتی چەند فریشتەیەک لەقورئاندا هاتووە، کامانەن؟
٥٣/ (آية الكرسي) کام ئایەتەیە؟
٥٤/ ئایەتێک سێ جار لەسورەتی (المائدة)دا هاتووە، هەر جارە بەکۆتاییەکەوە. ئەو ئایەتە کامەیە؟
٥٥ ئەوە کێیە کەبەساوایی قسەی کردوەو، لەقورئاندا ناوی هاتووە؟
٥٦/ ئەو سورەتە کامەیە لەدوای سورەتی(الناس)هاتووەتە خوارەوە؟
٥٧/ کام ئایەتە زۆرترین جار لەقورئاندا دووبارە بۆتەوە؟
٥٨/ شەوانە، کاتێ پێغەمبەر (ﷺ) دەچووە سەر جێگای خەو، سێ سورەتی دەخوێندەوەو فووی دەکرد بەدەستیداو ئینجا دەستی دەهێنا بەسەر هەموو لاشەیدا و ئەو کارەی (٣) جار دەکرد.. ئەو سورەتانە کامانەن؟
٥٩/ چەند سورەتێک بەناوی پێغەمبەرانەوە ناونراون.. کامانەن؟
٦٠/ سورەتەکانی قورئان بەپێی درێژیان دەکرێن بەچەند بەشەوە، ئەو بەشانە ناویان چییە؟

و٤٦/ سەرەتای سورەتی (طه).   و٤٧/ حەزرەتی(یەحیا).
و٤٨/ ١- ئیمانداران ٢- بێ باوەڕان ٣- دوو ڕووەکان.
و٤٩/ ١-شایەتی درۆ : گورگ خواردنی یوسف ٢- دڕانی لە پشتەوە:
شایەتی لەسەر داوێن پاکی یوسف ٣- شایەتی لەسەر مانی یوسف بۆ باوکی‌و، چاک بوونەوەی چاوی باوکی (بەفەرمانی خوا).
و٥٠/ دوای خۆی لای حەزرەتی عومەر بوو، پاشان لای دایکی موسڵمانان (حفصة) ئینجا لای حەزرەتی (عوسمان) -
و٥١/ والسماء بنيناها بايد وإنا لموسعون. (الذاريات/٤٧).
و٥٢/ جبریل : فریشتەی نیگا، میکائل: فریشتەی ڕۆزی، مالیک: سەرۆکی پاسەوانانی دۆزەخ
و٥٣/ ئایەتی (٢٥٥-البقرة)یە: الله لا اله الا هو الحي القيوم...الآية.
و٥٤/ ئایەتی : ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون/ الظالمون/الفاسقون.
و٥٥/ حەزرەتی (عیسی)عليه السلام. و٥٦/ سورەتی (الاخلاص).
و٥٧/ ئایەتی (فبأي الآء ربكما تكذبان) (٣١) جار هاتووە.
و٥٨/ سورەتی : الاخلاص / الفلق /الناس.
و٥٩ سورەتی : یونس هود یوسف ابراهیم/ محمد /نوح.
و٦٠/ چوار بەش: (الطوال): کە حەوت سورەتە درێژەکەی سەرەتای قورئانە. (المئون): ئەو سورەتانەیە کە صەد ئایەت یا زۆرتر زیاترن. (المثاني): ئەو سورەتانەیە کە لە صەد ئایەت کەمترن (المفصل): سورەتەکانی کۆتایی قورئانە لە (الحجرات) تا(الناس)

٦١/ خوێندنی کام سورەت بەرامبەرە بە خوێندنی ٣/١ی قورئان؟

٦٢/ پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی، چەند سورەتێک پیریان کردم، ئەو سورەتانە کامانەن؟

٦٣/ ئەو پیتە پچڕ پچڕانەی کەلە سەرەتای هەندێک لە سورەتەکانی قورئاندا هەن، چەندن و کامانەن؟

٦٤/ ناوی کام لە هۆزەکانی عەرەب لە قورئاندا هاتووە؟

٦٥/ کام سورەت هەموو ئایەتەکانی بەپیتی (ل) کۆتاییان هاتووە؟

٦٦/ قورئانی پیرۆز چەند ئایەت و، چەند وشەو، چەند پیتە؟

٦٧/ وشەی (الجنە)و وشەی (النار) چەند جار لە قورئاندا هەن؟

٦٨/ کام سورەت ناوی سورەتی (الساهرة) و(الطامە)شی لێنراوە؟

٦٩/ لەقورئاندا باسی چەند خەونێک دەکات کەبەڕاستی هاتونەتە دی، ئەو خەوانە چین؟

٧٠/ ئەو پێغەمبەرە کێیە کە لەقورئاندا بەناوی (ذا النون) و (صاحب الحوت) ناو براوە؟

٧١/ ئەو سورەتە کامەیە کە لەدوا ئایەتیدا ناوی دوو پێغەمبەر هاتووە؟

٧٢/ ئەو سورەتە کامەیە بەناوی میوەیەکەوە ناو نراوە؟

٧٣/ ئەو ئایەتە کامەیە کە لە ناو (کەعبە)دا هاتووەتە خوارەوە؟

٧٤/ ئەو سورەتەی ناوی (بوکی قورئان)ی لێ نراوە، کام سورەتەیە؟

٧٥/ ئەو سورەتە کامەیە گشت ئایەتەکانی بەپیتی (د) کۆتایی هاتووە؟

٦١/ خوێندنی کام سورەت بەرامبەرە بە خوێندنی ١/٣ی قورئان؟
٦٢/ پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی، چەند سورەتێک پیریان کردم، ئەو سورەتانە کامانەن؟
٦٣/ ئەو پیتە پچڕ پچڕانەی کەلە سەرەتای هەندێک لە سورەتەکانی قورئاندا هەن، چەندن و کامانەن؟
ناوی کام لە هۆزەکانی عەرەب لە قورئاندا هاتووە؟
٦٥/ کام سورەت هەموو ئایەتەکانی بەپیتی (ل) کۆتاییان هاتووە؟
٦٦/ قورئانی پیرۆز چەند ئایەت و، چەند وشەو، چەند پیتە؟
٦٧ وشەی (الجنە)و وشەی (النار) چەند جار لە قورئاندا هەن؟
٦٨/ کام سورەت ناوی سورەتی (الساهرة) و(الطامە)شی لێنراوە؟
٦٩/ لەقورئاندا باسی چەند خەونێک دەکات کەبەڕاستی هاتونەتە دی، ئەو خەوانە چین؟
٧٠/ ئەو پێغەمبەرە کێیە کە لەقورئاندا بەناوی (ذا النون) و (صاحب الحوت) ناو براوە؟
٧١ ئەو سورەتە کامەیە کە لەدوا ئایەتیدا ناوی دوو پێغەمبەر هاتووە؟
٧٢ ئەو سورەتە کامەیە بەناوی میوەیەکەوە ناو نراوە؟
٧٣ ئەو ئایەتە کامەیە کە لە ناو (کەعبە)دا هاتووەتە خوارەوە؟
٧٤ ئەو سورەتەی ناوی (بوکی قورئان)ی لێ نراوە، کام سورەتەیە؟
٧ ئەو سورەتە کامەیە گشت ئایەتەکانی بەپیتی (د) کۆتایی هاتووە؟

و٦١/ سورەتی (الاخلاص).

و٦٢/ پێنج سورەتی پیرۆزن : هود / الواقعة / المرسلات/ النبأ/ التكوير.

و٦٣/ ژمارەیان چواردە پیتە و،کۆ دەبنەوە لە رستەی(نص حكيم قاطع له سر).

و٦٤/ هۆزی قورەیش لە سورەتی (قریش)دا.

و٦٥/ سورەتی (الفیل).

و٦٦/ (٦٢٣٦) ئایەتە، (٧٩هەزار) ووشەیە، (٣٢٣،٦٧٠)پیتە.

و٦٧/ الجنة (٦٦) جار، النار (١٢٦) جار و٦٨/ سورەتی (النازعات).

و٦٩ / خەونی عەزیزی میسر بە مانگاو گرانیەوە/ خەونی یوسف بەخۆرو مانگ و (١١) ئەستێرەو کڕنوش بردنیان/ خەونی هاوزیندانیەکانی یوسف بەچارە نووسی خۆیانەوە/ خەونی پێغەمبەرمان (ﷺ) بە چوونە ناو مەککەوە.

و٧٠/ یونس پێغەمبەر -سەلامی خوای لێ بێت-

و٧١/ سورەتی (الاعلی)یە. و٧٢/ سورەتی (التین)ە.

و٧٣/ ئایەتی :﴿ان الله يامركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها...الاية﴾(النساء/٥٨)

و٧٤ / سورەتی (الرحمن)ە. و٧٥/ سورەتی (الاخلاص)ە.

سەرچاوەکان :

١ قورئانی پیرۆز
٢- تفسير القاسمي.
٣ صفوة البيان لمعاني القرآن.
٤ مفردات الراغب الاصفهاني.
٥ مفردات القرآن
٦- تەفسیری قورئانی پیرۆز/ عوسمان عبدالعزیز.
٧- المرشد للآيات القرآن الكريم
٨- صحيح البخاري.
٩- ئیمانی پێغەمبەری مەزن
١٠- مناهل العرفان
١١- العقيدة الاسلامية للميداني
١٢- روح الدين الاسلامي.
١٣- الفقه الاسلامي وادلته
١٤- بنك الذاكرة

ئەم نامیلکە

دیارییەكی خنجیلانەیە بۆ قوتابییانی قوتابخانەی قورئانی پیرۆز بەو هیوایەی مایەی هاندان و زیاتر دڵگەرم كردنیان بێت، تا زۆرتر ئامەزرۆی موتاڵاو ووردبوونەوە بن لە جیهانی پڕ فەڕو نوری ئەم مەزنە پەیامە.

پرسیارەكان زۆر بابەتی جۆراو جۆریان گرتوەتەوەو، كۆمەڵێك زانیاری بەتام و بەسوودیان لەئامێزدایە.

شایانی باسە لەبەر كەمی قەوارەی نامیلكەكە نەدەكرا ئەو پرسیارانە بهێنین كە وەڵامەكانیان پێویستی بەراڤە (شرح) هەبوو.

لە خوای میهرەبان دەخوازین كەقورئانی پیرۆز بكات بە بەهاری دڵەكانمان و، زیاتر شارەزاو ئاشنامان بكات بەو پەیامە مەزنەی خۆی. ئامین.